

Eesti Keskkonnaühenduste Koda

Riigikogu rahanduskomisjonile
Riigikogu keskkonnakomisjonile
Rahandusministeeriumile
Kliimaministeeriumile

Meie: 13.11.2023 nr 1-5/23/5991

Eesti Keskkonnaühenduste Koja seisukoht metsateatisele riigilõivu kehtestamise kohta riigilõivuseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga (298 SE)

Täname võimaluse eest anda tagasisidet riigilõivuseaduse muudatustele (eelnõu 298 SE). Keskkonnaseaduse üldosa seaduse §12 sätestatud “keskkonna kasutaja maksab” ning kitsamalt “saastaja maksab” põhimõtte rakendamiseks teeb Eesti Keskkonnaühenduste Koda (EKO) ettepaneku kehtestada kõigi keskkonnakasutusega seotud lubade menetluste riigilõivud nii, et nad katavad riigile tekkivad menetluskulud.

Järgnevalt esitame oma arvamuse ja ettepanekud metsateatistele riigilõivu kehtestamise kohta.

EKO toetab metsateatisele riigilõivu kehtestamist, sest see on kooskõlas “keskkonna kasutaja maksab” põhimõttega – metsateatiste nõutekohane läbivaatamine on riigile oluline kulu ning eksimused teatiste läbivaatamisel põhjustavad looduskeskkonnale ning sellest tulenevalt ühiskonnale olulisi kahjusid, mida hüvitada on keeruline.

Nagu mitmed kohtuotsused ning Euroopa Komisjoni algatatud rikkumismenetlus näitavad, **peab riik suunama rohkem ressursse metsateatiste sisuliseks läbivaatamiseks** ning kõigi seadustes ette nähtud mõjude hindamiste jms täitmiseks ja metsateatise väljastava algoritmi arendamiseks. Seega ei peaks metsateatise riigilõivu määramisel lähtuma Keskkonnaameti senistest kuludest metsateatiste menetlemisel, vaid seda ressursi oluliselt suurendama, et tagada Eesti seaduste järgimine ning viia riigi tegevuse metsateatiste menetlemisel kooskõlla ka EL regulatsiooniga. Seetõttu on oluline, et riigile metsateatiste riigilõivust laekuv tulu suunatakse metsateatiste menetlustes seniste puuduste kõrvaldamiseks.

Samuti on teinud keskkonnakomisjon ettepaneku rakendada riigilõivu ainult raadamise ja uuendusraiate puhul. Me ei poolda seda ettepanekut, kuna **kõigi metsateatiste menetlemisega kaasnevad kulud ning metsaomanikule kaasnevad tulud ka teiste raieviisidega metsi raiudes**. Seega on õiglane, kui saadud tulust hüvitataks riigile metsateatiste menetlemiseks tehtud kulutused. Raadamise ja uuendusraiate riigilõivud on mõistlik siiski määrata suuremana, kui teiste raieviiside puhul, sest saadav tulu on oluliselt suurem, kui teiste raieviiside korral. Samuti on mõistlik nende tegevuste suure

keskkonnamõju tõttu raadamise- ja uuendusraiate puhul riigilõivu veelgi suurendada. Kuna meile ei ole teada Keskkonnaametile vajalik ressurside maht metsateatiste seadustes ja EL õiguses sätestatud nõuetele vastava protsessi rakendamiseks, pakume välja riigilõivu määrad, millega peaks Keskkonnaametile tekkima lisaressurssi umbes kolm korda rohkem kui seniste kulutuste alusel algses valitsuse ettepanekus oli välja pakutud.

Riigikogu keskkonnakomisjon on teinud ettepaneku, et metsateatise kehtivusaega pikendataks senise 12 kuu asemel 24 kuule. Me ei poolda taolist muudatust, sest juba praegu on tegelike raiemahtude väljaselgitamine võimatu, kuna metsaomanikel puudub täna kohustus registreerida raie teostamine metsaregistris. **Kehtivuse pikendamine 24 kuule võiks olla aktsepteeritav vaid juhul, kui sama eelnõuga seatakse ühtlasi kohustus raiete registreerimiseks metsaregistris** (raie teostatud/teostamata, raie algus- ja lõpukuupäev). Kuupäevade lisamine on vajalik saamaks tegelikud andmed nt kevadsuviste raiete osakaalust nii elustikule avalduva mõju kui puidu kvaliteedi kontekstis. Kaheaastase kehtivuse rakendamine metsateatistele ilma raie registreerimise kohustuseta tähendaks, et riigil puuduks igasugune ülevaade aastasest raiemahust. Taoline muudatus saaks kõne alla tulla ainult siis, kui metsaomanikele seatakse nõue koheselt (10 tööpäeva jooksul) raie teostamisest Keskkonnaametit teavitada. **Praegune muudatusettepanek on tehtud kiirustades muudatuse võimalikku mõju analüüsimata, mistõttu tuleb see meie hinnangul praegusest menetlusest kõrvale jätta.**

Me toetame metsateatise jõustumisele tähtsajast kehtestamist, kuid soovime juhtida tähelepanu, et **praeguse ettepaneku järgi erineb metsateatise jõustumise aeg tööpäevades**, mis ei jäta erinevatele huvirühmadele võrdset ajaperioodi välja antud metsateatiste läbi vaatamiseks ning vajaduse korral vaide või kaebuse ette valmistamiseks. Huvirühmadelt ei saa eeldada töötamist nädalavahetustel, et jõuda vaidlustamiseks vajalikud dokumendid ette valmistada. Sellest lähtuvalt **teeme ettepaneku kehtestada metsateatistele jõustumise tähtaeg kas 10 tööpäeva või 14 kalendripäeva.**

Teeme ülaltoodut arvestades eelnõusse järgnevad muudatusettepanekud:

1. Eelnõu § 1 punkt 18 muuta ja sõnastada järgmiselt:

„18) seaduse 6. peatüki 3. jagu täiendatakse 6¹. jaotisega järgmises sõnastuses:

„6¹. jaotis

Metsaseaduse alusel tehtavad toimingud

§ 135¹. Metsateatise läbivaatamine ja riigilõivu tasumine

(1) Raadamise ja uuendusraie kohta esitatava metsateatise läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu **120** eurot.

(2) Hooldus-, valik-, trassi- ja kujundusraie puhul metsateatise läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu **30** eurot.

2. Eelnõu §-i 3 täiendada punktiga 3 järgmises sõnastuses:

3) paragrahvi 41 lõige 13 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(13) Metsaomanik võib teha raiet **12** kuu jooksul pärast kümne **tööpäeva** möödumist metsateatise registreerimisest metsaregistris või pärast metsakaitseeksporti akti registreerimist metsaregistris.“

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Maia-Liisa Anton, Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator, EKO metsatöörühma nimel

Eesti Keskkonnaühenduste Koda ühendab ühteteistkümnet keskkonnaorganisatsiooni: Eestimaa Looduse Fond, Eesti Ornitoloogiaühing, Eesti Roheline Liikumine, Balti Keskkonnafoorum, Eesti Üliõpilaste Keskkonnakaitse Ühing "Sorex", Läänerannik, Nõmme Tee Selts, Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus, Pärandkoosluste Kaitse Ühing, Tartu Üliõpilaste Looduskaitsering, Keskkonnaõiguse Keskus.